

FamCompass

Assessing and Validating Family Competences

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Instrument and Manuals Finnish version

Higher Institute for Family Sciences, partner in the HUBrussel

FamCompass

Family Competences Portfolio

**Assessing and validating skills and competences
obtained in family life**

**Suomenkielinen versio
Syyskuu 2009
Västra Nylands folkhögskola**

Tätä projektia on tuettu Euroopan komission Elinikäisen oppimisen ohjelmasta. Tämä julkaisu esittelee vain tekijän oman näkökulman. Euroopan komissio ei vastaa millään tavoin esitetyn tiedon käytöstä.

Tämä julkaisu on tilattavissa osoitteesta: europa@hig.be mainitsemalla 'FamCompass publication'. Koko teksti kaikilla projektinkielillä on ladattavana osoitteesta www.famcompass.eu

The Family Competences Portfolio, lyhennettynä 'FamCompass', on monitahoisen yhteistyöprojektin 'Grundtvig I':n tulos ja toteutettu Euroopan Unionin 'Elinikäisen oppimisen ohjelman' tuella. [Projektin numero 134054-LLP-1-2007-BE-GRUNDTVIG-GMP].

Yhteistyökumppanit:

- Comenius University, Philosophical Faculty, Department of Andragogy (SK)
www.fphil.uniba.sk
- Deutsches Jugend Institut (DE)
www.dji.de
- Higher Institute for Family Sciences (BE) (coordinating partner)
www.hig.be
- Institute for Creative Proceedings (PL)
www.ipt.pl
- Romanian Institute for Adult Education (IREA) (RO)
www.irea.uvt.ro
- Västra Nylands folkhögskola (FI)
www.vnf.fi
- Vilnius College of Higher Education (LT)
www.viko.lt

Julkaisun toimittajat:

- Lucia Schuegger & Barbara Tiessen (Deutsches Jugend Institut)
- Mikas Balkevičius (Vilnius College of Higher Education)
- Joris Dewispelaere & Lut Verstappen (Higher Institute for Family Sciences)

Muotoilu & taitos

Wim Pauwels (Higher Institute for Family Sciences)

Copyright © Higher Institute for Family Sciences, Brussels (BE)

Kaikki oikeudet pidätetään. Julkaisun tai sen osien jäljentäminen, tallentaminen tietojärjestelmään tai välittäminen missä tahansa muodossa tai millä tahansa keinoilla elektronisesti, mekaanisesti, valokopioimalla, nauhoittamalla tai muilla keinoilla on kiellettyä ilman julkaisijan myöntämää lupaa.

FamCompass -asiakirjan käyttö on ilmaista. Tekijänoikeudet pysyvät kuitenkin projektin suunnittelusta ja kehittämisestä vastanneiden tahojen hallussa:

- Comenius University, Philosophical Faculty, Department of Andragogy (SK)
www.fphil.uniba.sk
- Deutsches Jugend Institut (DE)
www.dji.de
- Higher Institute for Family Sciences (BE) (coordinating partner)
www.hig.be
- Institute for Creative Proceedings (PL)
www.ipt.pl
- Romanian Institute for Adult Education (IREA) (RO)
www.irea.uvt.ro
- Västra Nylands folkhögskola (FI)
www.vnf.fi

- Vilnius College of Higher Education (LT)
www.viko.lt

FamCompass on saatavilla englanniksi sekä kielillä, joita käytetään projektiin osallistuneissa organisaatioissa.

Englanninkielinen versio on kokonaisuudessaan tässä julkaisussa; muut saatavilla olevat kielet ovat digitaalisina tiedostoina (pdf formaatti) levykkeellä, joka tulee tämän julkaisun mukana. Voit myös ladata nämä versiot osoitteesta: www.famcompass.eu.

FamCompass on saatavilla myös digitaalisessa muodossa: tämä julkaisu sisältää kaikki tulostettavan version osat. Internetsivu käyttää käyttäjäystävällistä käyttöliittymää ja versiot ovat saatavilla osoitteessa: www.famcompass.eu. FamCompass:n digitaalinen versio on saatavilla englanniksi ja hollanniksi lanseerauksen yhteydessä lokakuussa 2009.

FamCompass:n käyttöön liittyvää tietoa

FamCompass kostuu eri osista:

0. Yleistä tietoa

1. Lista perhe-elämään liittyvistä kelpoisuuksista

2. Mietekansio

3. Todistuskappaleita perhe-elämään liittyvistä elämäkokemuksista [lisätään liitteinä]

4. Esimerkitapauksia keskustelun pohjaksi: yksi perhe-elämästä ja yksi ammatillisesta kontekstista

Kun missä tahansa ilmoituksessa tai/ja selosteessa viitataan koko asiakirjaan, tulee virallinen nimi 'Family Competences Portfolio' mainita.

Perhekelpoisuuksien arviointi käy parhaiten tekemällä kaikki tehtävät kaikista osioista. Asiakirjan joustava käyttö on myös mahdollista.. Riippuen yksilöllisistä tavoitteista, voidaan asiakirjan käytössä keskittyä tiettyyn/tiettyihin kelpoisuuksiin, jotka on lueteltu ensimmäisessä osiossa (lisäksi, kysymyksiin vastaaminen voidaan myös rajoittaa opiskeluun ja lastenhoitoon liittyviin kysymyksiin). Toisaalta, on myös mahdollista, että käyttäjällä on tarve lisätä osa/osia (esim. persoonallisuustarkastuslista) asiakirjaan.

Muutoksien tekeminen ilman koordinoivan tahon tai, mikäli aiheellista, käyttäjän maassa sijaitsevien yhteistyökumppanien lupaa, on kiellettyä. Tärkeitä muutoksia tehtäessä ei voida enää käyttää asiakirjan virallista nimeä 'Family Competences Portfolio'. Käytettäessä minkä tahansa FamCompass:n osaa, huolimatta siitä kuinka rajallisesti, on aina viitattava alkuperäiseen asiakirjaan.

Pyydämme organisaatioita tai yksityishenkilöitä, jotka käyttävät FamCompass:n mitä tahansa kieliversiota, printattuna tai digitaalisena, ottamaan yhteyttä koordinoivaan tahoon tai/ ja, mikäli aiheellista, yhteistyökumppaniin käyttäjän maassa.

Täten on mahdollista keskustella käyttäjän kanssa siitä, kuinka asiakirja sopii hänen tarpeisiinsa ja mitä muutoksia hän mahdollisesti haluaisi tehtävän. Lisäksi, otamme käyttäjiltä vastaan kaiken palautteen sekä mahdolliset kysymykset.

Osa 0: Yleistä tietoa

Nimi:	Etunimi:																														
Osoite:																															
Puh:	Sähköposti:																														
Sukupuoli:	Ikä:																														
Kotimaa:																															
Korkein koulutustaso:	Työpaikka: K/E																														
Nykyinen ammatti:																															
Nykyiset perhesuhteet :	0 Kanssani asuu... [täytä kaikki tarpeelliset ruudut]:																														
	<table border="1"> <tr> <td><i>kumppani</i></td> <td>ikä:</td> <td>sukupuoli:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>lapsi(lapset)</i></td> <td>1. ikä/ sukupuoli:</td> <td>2. ikä/ sukupuoli:</td> <td>3. ikä/ sukupuoli:</td> <td>4. ikä/ sukupuoli:</td> <td>...</td> </tr> <tr> <td><i>vanhemmat:</i></td> <td>äiti</td> <td>isä</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>kumppanin vanhemmat</i></td> <td>äiti</td> <td>isä</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>...</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	<i>kumppani</i>	ikä:	sukupuoli:				<i>lapsi(lapset)</i>	1. ikä/ sukupuoli:	2. ikä/ sukupuoli:	3. ikä/ sukupuoli:	4. ikä/ sukupuoli:	...	<i>vanhemmat:</i>	äiti	isä				<i>kumppanin vanhemmat</i>	äiti	isä				...					
	<i>kumppani</i>	ikä:	sukupuoli:																												
	<i>lapsi(lapset)</i>	1. ikä/ sukupuoli:	2. ikä/ sukupuoli:	3. ikä/ sukupuoli:	4. ikä/ sukupuoli:	...																									
	<i>vanhemmat:</i>	äiti	isä																												
	<i>kumppanin vanhemmat</i>	äiti	isä																												
...																															
0 Asun yksin																															
Kerro <i>lyhyesti</i> tärkeimmistä elämäsi vaiheista, jolloin otit vastuuta perhe-elämästä ja perheenjäsenistä [FamCompass:n toisessa osassa sinulla on mahdollisuus kertoa tarkemmin aiheeseen liittyvistä elämäkokemuksista].																															
esimerkiksi: - mistä... – mihin... Hoidin iäkääni isäni, joka kärsi dementiasta; - mistä... – mihin... Kasvatin kolme lastani omassa kodissani...																															
mistä... - mihin...																															
mistä... - mihin...																															
mistä... - mihin...																															

Osa 1: Lista perhe-elämään liittyvistä kelpoisuuksista

Seuraavassa taulukossa pääset osoittamaan, mitkä kelpoisuudet olet jo liittänyt perhe-elämääsi.

Mieti konkreettisia esimerkkejä, jotka ovat oleellisia teidän perhe-elämässänne.

Taulukko on jaettu viiteen osioon. Merkitse jokaisen kuvatun kelpoisuuden kohdalla aste, joka omasta mielestäsi sopii parhaiten. Asteen voit jättää merkkäämättä, jos kelpoisuuden kuvaus ei mielestäsi ole sinulle oleellinen.

- Taso 0: Kelpoisuus vaikuttaa oleelliselta, mutta ei ole luonteenomaista sinulle.
- Taso 1: Tunnet kelpoisuuden keskusteluista tai kirjallisuudesta.
- Taso 2: Sinulla on ollut perhe-elämässä kokemuksia kyseisestä kelpoisuudesta, mutta itse käytät sitä harvoin tai et ollenkaan.
- Taso 3: Käytät kelpoisuutta usein (itsenäisesti tai muuten) ja ajoittain mietit kuinka käyttää sitä paremmin.
- Taso 4: Kelpoisuus on osa sinua, käytät sitä mieluusti odottamattomissakin tilanteissa ja mietit kuinka pystyt parantaa sitä.

KELPOISUUDEN ALUE							
1. KELPOISUUDEN ERITYISET ALUEET	KELPOISUUS	KELPOISUUDEN OSA-ALUEET	ARVO/TASO				
			0	1	2	3	4
1.1 PERHESUHTEET JA HOITO							
1.1.1 Suhteet lasten kanssa sekä lasten opettaminen ja hoitaminen	Kyky tukea vauvan kehitystä	1 Kykenen ymmärtämään empaattisesti vauvan tarpeet sekä vahvistamaan luottamusta ja suhdettanne					
		2 Tunnen vauvan kehityksen (fyysinen, kieli, sosiaalinen ja tunne)					

		3 Kykenen luomaan kehittävän ympäristön vauvalle (tapa järjestää huone, soveliaat lelut)	0	1	2	3	4
		4 Kykenen tukemaan fyysistä ja motorista kehitystä					
		5 Kykenen stimuloimaan kehitystä sosiaalisesti kanssakäymiseksi					
		6 Kykenen stimuloimaan kielen kehitystä					
		7 Muu taito:.....					
		8 Tiedän mistä saan tarvittaessa ammattitaitoista apua, jolla auttaa lasta					
	Kyky hoitaa vauvaa	9 Kykenen arvioimaan vauvan avuntarpeen					
		10 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa vauvan hyvinvointia					
		11 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea vauvan sairastaessa					
	Kyky tukea lapsen kehitystä (ikä ≤7)	12 Kykenen stimuloimaan luovuutta, taiteellista ilmaisua ja leikkipelejä					

	13 Kykenen rohkaisemaan lasta positiiviseen toimintaan suhteessa lapsen henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksenkohteisiin	0	1	2	3	4
	14 Tunnen lapsen kehityksen vaiheet (ikä ≤7) (fyysinen, kieli, sosiaalinen, ajattelu ja tunteet)					
	15 Kykenen tukemaan fyysistä ja motorista kehitystä					
	16 Kykenen auttamaan lasta rakentamaan sosiaalisia kontakteja, suhteita sekä ymmärtämään sosiaalisia sääntöjä (kuinka käyttäytyä)					
	17 Kykenen stimuloimaan ajattelun ja tunteiden kehitystä					
	18 Kykenen stimuloimaan kielen kehitystä (tuntemaan enemmän sanoja ja ilmauksia, hallitsemaan hyvän artikulaation)					
	19 Kykenen asettamaan sääntöjä (tekemään sopimuksia, asettamaan rajoja, mitä saa ja mitä ei saa tehdä)					
	20 Kykenen kehittämään lapsen itsekunnioitusta sekä positiivista itsetuntoa					
	21 Tiedän mistä saan tarvittaessa ammattitaitoista apua, jolla auttaa lasta					
	17 Muu taito:.....	0	1	2	3	4

	Kyky hoitaa lasta (ikä ≤7)	22 Kykenen arvioimaan lapsen avuntarpeen					
		23 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa lapsen hyvinvointia					
		24 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea lapsen sairastaessa					
		25 Kykenen tukemaan lasta parantumattoman sairauden tai saattohoidon aikana					
	Kyky tukea lapsen kehitystä (ikä 8-12)	26 Kykenen stimuloimaan vuorovaikutustaitoja (kuuntelemaan tarkkaavaisesti, kysymään kysymyksiä,					
		27 Kykenen stimuloimaan itsepohdiskelua (omien tunteiden kuunteleminen) ja kehittämään positiivista itsetuntoa					
		28 Kykenen stimuloimaan arvojen kehitystä (kunnioitus, rehellisyys,...)					
		29 Kykenen stimuloimaan itsenäisyyden ja sosiaalisen käyttäytymisen kehitystä					
		30 Kykenen stimuloimaan luovuutta, taiteellista ilmaisua ja leikkipelejä (ajattelu, maalaaminen, musiikki...) erityisesti					
		31 Tunnen lapsenkehityksen vaiheet (ikä 8-12) (fyysinen, kieli, sosiaalinen, ajattelu ja tunteet)					
		32 Kykenen asettamaan sääntöjä (tekemään sopimuksia, asettamaan rajoja, mitä saa ja mitä ei saa tehdä)					
		33 Minulla on käsitys odotuksistani opetuksen sekä käyttäytymisen muuttumisesta suhteessa lapsen ikään					
		34 Kykenen käsittelemään koulunkäynnissä ilmeneviä ongelmia (kiusaaminen, yksinäisyys...)					
		35 Kykenen antamaan apua mahdollisissa oppimisvaikeuksissa (ongelmia lukemisessa,					

Kyky hoitaa lasta (ikä 8-12)

Kyky tukea teini-ikäisen kehitystä

36 Kykenen tarvittaessa järjestämään ammattiapua lapsen auttamiseksi					
37 Muu taito:.....					
38 Kykenen arvioimaan lapsen avuntarpeen					
39 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa lapsen hyvinvointia					
40 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea lapsen sairastaessa					
41 Kykenen tukemaan lasta parantumattoman sairauden tai saattohoidon aikana					
42 Kykenen löytämään tasapainon irtipäästämisen ja suojelemisen välillä					

--

43 Kykenen stimuloimaan teini-ikäisen vuorovaikutustaitoja (ilmaisemaan surun ja vihan tunteita, ylläpitämään molemminpuolista kunnioitusta keskusteluissa...)	0	1	2	3	4
44 Kykenen antamaan teini-ikäiselle ohjausta vastuuntuntoiseen median käyttöön					
45 Kykenen auttamaan teini-ikäistä löytämään merkitys tulevaisuudelle (valitsemaan arvoja, kuten rehellisyys, avoimuus; ystävyysuhteiden ylläpito, ...)					
46 Kykenen antamaan ohjausta liittyen ammatillisiin päätöksiin suhteessa teini-ikäisen kiinnostuksiin ja kykyihin					
47 Kykenen asettamaan sääntöjä (asettamaan rajoja, tekemään sopimuksia koskien yhdessä asumista)					
48 Kykenen auttamaan merkityksellisen vapaa-ajantekemisen löytämisessä					
49 Kykenen antamaan apua teini-ikäiselle oppimisvaikeuksissa	0	1	2	3	4

Kyky hoitaa teini-ikäistä	50 Kykenen tarvittaessa järjestämään ammattiapua teini-ikäisen auttamiseksi					
	51 Muu taito:.....					
	52 Kykenen arvioimaan teini-ikäisen avuntarpeen					
	53 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa teini-ikäisen hyvinvointia					
	54 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea teini-ikäisen sairastaessa					
Kyky tukea nuoren aikuisen kehitystä	55 Kykenen tukemaan teini-ikäistä parantumattoman sairauden tai saatohoidon aikana					
	56 Kykenen tukemaan nuorta aikuista tiellä itsenäisyyteen					
	57 Kykyneen antamaan ohjeistusta nuorelle aikuiselle koskien suhteista luopumista ja merkityksen löytämistä tulevaisuudelle (oma kehitys ja tien löytäminen)					
	58 Kykenen antamaan ohjeistusta (henkistä tukea) ammatillisen harjoittelun aikana (ammatillinen tai muu edistynyt tai korkeampi koulutus):	0	1	2	3	4

		59 Muu taito:.....					
Kyky hoitaa nuorta aikuista		60 Kykenen arvioimaan nuoren aikuisen avuntarpeen					
		61 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa nuoren aikuisen hyvinvointia					
		62 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea nuoren aikuisen sairastaessa					
		63 Kykenen tukemaan nuorta aikuista parantumattoman sairauden tai saattohoidon aikana					
Kyky antaa tukea vauvalle, lapselle, teini-ikäiselle tai nuorelle aikuiselle erityisissä tilanteissa		64 Kykenen tukemaan fyysisesti vammaista lasta (konkreettinen auttaminen, auttaa tuntemaan itsensä arvostetuksi)					
		65 Kykenen tukemaan psyykkisesti vammaista lasta (konkreettinen auttaminen, auttaa tuntemaan itsensä arvostetuksi)	0	1	2	3	4

		66 Kykenen auttaamaan psykiatrisesti sairasta lasta (konkreettinen auttaminen, auttaa tuntemaan itsensä arvostetuksi)					
		67 Kykenen tukemaan lasta, jolla on käyttäytymis- tai mielialahäiriö (esim. ADHD, aggressio, masennus) (antaamaan tukea, auttamaan ystävyyssuhteiden rakentamisessa,...)					
		68 Kykenen tukemaan lasta, jolla on riippuvuusoire (avun löytäminen, henkisen tuen antaminen)					
		69 Kykenen antamaan tukea lapselle, joka on kokenut kuoleman (surutyö, rohkeuden löytäminen)					
		70 Kykenen tukemaan lasta, jolla on psyykkisestä sairaudesta tai riippuvuudesta kärsivä äiti/isä (selviäminen vastuusta ja yksinäisyydestä)					
		71 Kykenen tukemaan kasvattilasta (tulemaan osaksi perhettä, löytämään positiivisen itsetunnon)					
		72 Kykenen tukemaan lasta, joka on kokenut vanhempien välisen riitelyn tai väkivallan					
		73 Kykenen auttamaan lasta, jonka vanhemmat ovat eronneet					
		74 Kykenen auttamaan lasta, jonka on tultava toimeen uudessa perhetilanteessa (esim. uudet vanhempien kumppanit, tilkkutäkkiperhe) – hyvän itsetunnon ja suhteisiin luottamisen löytäminen	0	1	2	3	4

		75 Muu taito:.....					
1.1.2 Parisuhteet ja kumppanin huolenpito	Kyky ylläpitää ihmissuhdetta	76 Kykenen olemaan tasapainoisesti itsenäinen sekä lähellä kumppania					
		77 Ymmärrän ihmissuhteen toiminan perusteet sekä kykenen ylläpitämään positiivisia muutoksia parisuhteessa (haavoittuvaisuus, vanhempien vaikutus, työkiireet,...)					
		78 Kykenen keskustelemaan empaattisesti kumppanin kanssa (tarkkaavainen kuuntelu, haavoittuvaisuuden arvostus)					
		79 Kykenen keskustelemaan seksuaalisuudesta (esim. ehkäisy, yksilölliset eroavaisuudet)					
		80 Kykenen sopeutumaan uusiin tilanteisiin ja muutoksiin (työpaikan vaihtaminen, muutto)					
		81 Kykenen tekemään kompromisseja ja pitämään niistä kiinni	0	1	2	3	4

		82 Kykenen järjestämään vapaa-aikaa, joka tyydyttää minua ja kumppania					
		83 Muu taito:.....					
	Kyky huolenpitoon	84 Kykenen arvioimaan kumppanin avuntarpeen (sairaus, vamma)					
		85 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa hyvinvointia					
		86 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea kumppanin sairastaessa					
		87 Kykenen antamaan tukea parantumattoman sairauden tai saattohoidon aikana					
	Kyky antaa tukea erityisissä tilanteissa	88 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea kuolemantapauksissa (perheenjäsenet, kaverit, työtoverit...)	0	1	2	3	4
		89 Minulla on näkemys lapsen syntymän vaikutuksista parisuhteeseen					

		90 Kykenen järjestämään apua perheväkivallan ilmetessä					
		91 Kykenen hakemaan apua parisuhdeongelmien ilmetessä (kääntymään parisuhdeneuvonnan tai -sovittelun puoleen)					
		92 Kykenen aloittamaan ja käymään läpi avioero prosessin					
		93 Muu taito:.....					
1.1.3 Suhde vanhempiin sukulaisiin ja heidän hoitaminen	Kyky auttaa vanhusta	94 Kykenen ymmärtämään vanhuksia eläkkeelle siirtymisen ja fyysisen toimintakyvyn heikentymisen kestämisessä					
		95 Kykenen antamaan tukea vanhukselle vaikeiden elämänmuutosten aikana (eläkkeelle jääminen, muutto vanhainkotiin: tietoa palveluista, henkinen tuki)	0	1	2	3	4
		96 Kykenen auttamaan vanhusta miellyttävien vapaa-ajantekemisten löytämisessä					

		97 Muu taito:.....					
Kyky auttaa vanhempaa sukulaista		98 Kykenen arvioimaan vanhuksen avuntarpeen oikeassa suhteessa (vanheneminen, sairaus, vamma)					
		99 Kykenen antamaan tarpeellisen hoidon, jolla parantaa hyvinvointia					
		100 Kykenen antamaan tukea vanhukselle arkielämässä (esim. pukeutuminen, peseytyminen, ruokailut)					
		101 Kykenen soveltamaan hoitotekniikoita oikein (nostaminen tai muu hoito)					
		102 Kykenen antamaan myötätuntoista tukea vakavan sairauden aikana					
		103 Kykenen antamaan tukea saattohoidon aikana	0	1	2	3	4
	Kyky antaa tukea erityisissä tilanteissa		104 Kykenen antamaan tukea vanhukselle kumppanin, perheenjäsenen tai ystävän kuolessa				
		105 Muu taito:.....					

1.2 KOTITALOUDEN
HALLINTA JA
SOSIAALITURVA

Kyky ylläpitää ja kehittää terveitä elämäntapoja	106 Tiedän, että fysiologian/anatomian sekä terveyden/hyvinvoinnin välillä on yhteys ja pystyn selittämään sen konkreettisten esimerkkien kautta					
	107 Kykenen tarjoamaan tietoa ihmisille terveydestä ja sairauksista suhteessa heidän ymmärtämisen tasoon					
	108 Kykenen arkisissa tilanteissa estämään terveyteen liittyvien vaikeuksien ilmenemistä tai estämään vaikeuksien huonontumista					
	109 Muu taito:.....					
Kyky rakentaa tasapaino perheen, työn ja koulutuksen välille	110 Selviän lasten, kumppanin ja isovanhempien kanssa elämiseen liittyvien vaikeiden tehtävien järjestämisessä (koulu, päivähoito, vanhustenhoito, työ, lääketieteellinen hoito)					
	111 Kykenen tehokkaaseen ajankäyttöön	0	1	2	3	4
	112 Kykenen luomaan tasapainon työn, perheen, vastuun ja vapaa-ajan välille					

	113 Tunnen vanhempainvapaaseen liittyvät säännöt ja kykenen noudattamaan niitä					
	114 Muu taito:.....					
Kyky johtaa kotitaloutta	115 Kykenen elättämään itseni					
	116 Kykenen ekonomisesti hoitamaan kotitaloutta (esim. rahoitus ja budjetointi)					
	117 Kykenen hoitamaan kotitaloutta ekologisesti ja ympäristöystävällisesti					
	118 Kykenen hygienisesti valmistamaan terveellistä ruokaa	0	1	2	3	4
	119 Kykenen tarjoamaan puhtaan ja mukavan elinympäristön					

	120 Kykenen hallinnoimaan tukevia laitteistoja (perhetuki, siivoustuki)					
	121 Muu taito:.....					
Kyky suoriutua hallinnollisista tehtävistä sekä kyky taata sosiaaliturva	122 Kykenen hoitamaan hallinnollisia tehtäviä: vakuutukset, verot, peruspäiväraha ja lapsilisä .					
	123 Kykenen hakemaan sosiaaliturvaa onnettomuuden tai sairauden varalle (sairauspäiväraha)					
	124 Kykenen hakemaan sosiaaliturvaa vanhukselle (päivärahat, vakuutukset)					
	125 Muu taito	0	1	2	3	4
	126 Kykenen asioimaan lapsille ja vanhuksille tarkoitetuissa (päivä)hoitolaitoksissa					

	127 Kykenen järjestämään neuvontaa ja psykoterapiaa					
	128 Kykenen asiomaan tuki- ja neuvontapalveluissa					
	129 Kykenen olemaan huoltaja (kasvattiäiti/-isä)					
	130 Kykenen aloittamaan ja käymään läpi adoptioprosessin					
	131 Muu taito:.....					
Kyky sosiaalisessa merkityksessä ottaa vastuuta perheen sisällä	132 Kykenen lastenhoitoon (esim. päivähoito, naapurusto)	0	1	2	3	4
	133 Kykenen äitinä/isänä ottamaan vastuuta koulussa					
	134 Muu taito:.....					

2. KELPOISUUDEN YLEISET ALUEET	KELPOISUUS	KELPOISUUDEN OSA-ALUEET ESIMERKEILLÄ VARUSTETTUNA	ARVO/TASO				
			0	1	2	3	4
	Itsensä hallinta	1 Kykenen laittamaan asiat tärkeysjärjestykseen ja valitsemaan välttämättömät toimenpiteet, keinot ja kohteet					
		2 Kykenen tunnistamaan yksilölliset opiskelumenetelmät kriittisen oman toiminnan pohdinnan kautta					
		3 Kykenen antamaan apua avustussuhteeseen, joka tähtää optimaalisten kehitysmahdollisuuksien edistämiseen					
		4 Kykenen kehittämään, laajentamaan ja soveltamaan omia kiinnostuksen kohteita oma-aloitteisesti					
		5 Kykenen joustavalla tavalla reagoimaan nopeastikin vaihtuviin tilanteisiin					

		6 Kykenen riittävästi huomioimaan itseni	0	1	2	3	4
		7 Muu taito					
	Ongelmien analysointi ja ratkaiseminen	8 Kykenen analysoimaan ja murtamaan vaikeuta ongelmia pienempiin osiin					
		9 Kykenen asettamaan selkeitä ja realistisia tavoitteita					
		10 Kykenen arvioimaan seuraukset kaikille mukana oleville osapuolille					
		11 Tiedän mistä etsiä tietoa ja apua eri ongelmiin					
		12 Kykenen valitsemaan ongelman ratkaisuun sopivan menettelytavan sekä tarjotun avun					

		13 Kykenen soveltamaan ja hienosäättämään valittua menettelytapaa luovalla sekä ongelmaan sopivalla tavalla	0	1	2	3	4
		14 Kykenen optimoimaan kohteet ja tuen huomioidun kehitysmallin pohjalta					
		15 Muu taito					
		16 Kykenen rakentavaan kommunikointiin					
		17 Kykenen empaattiseen keskusteluun (kuunteleminen ja kysymysten asettaminen toisen tunteet huomioiden)					
		18 Minulla on käsitys kanssakäymisprosessista itseni ja muiden välillä					
		19 Kykenen sovitteluun					

		20 Olen tietoinen omista odotuksistani sekä omien odotuksieni vaikutuksista olessani muiden kanssa vuorovaikutuksessa	0	1	2	3	4
		21 Kykenen tarjoamaan asiaankuuluvaa tietoa sopivassa suhteessa toisen osapuolen ymmärtämisen tasoon nähden					
		22 Kykenen johtamaan keskustelua sekä osallistumaan siihen rakentavalla tavalla					
		23 Kykenen soveltamaan konfliktien hallintaa ja ongelmien ratkaisutaitoja (molemminpuolisen kuuntelemisen vaaliminen, erilaisten ratkaisutapojen etsiminen, tulosten tarkastus ja sovellettu kuunteleminen)					
		24 Muu taito					
	Ydinkyvyt tuelle, koulutukselle, täysivaltaisuuudelle	25 Olen empaattinen					
		26 Olen aito (ehta, avoin)	0	1	2	3	4

		26 Kykenen näyttämän tinkimätöntä ja positiivista arvontoa					
		27 Kykenen rohkaisemaan, stimuloimaan sekä auttamaan toisen henkilön itsekunnioituksen palauttamista					
		28 Olen tietionon sukupuolisuuteen liittyvistä mittasuhteista sosiaalisessa ja yksityiselämässä sekä kykenevä estämään haittapuolien esiintymistä					
		29 Kykenen huomioimaan tärkeät mielipiteiden ja helpottavien tekijöiden vaikutukset tuettavaan henkilöön					
		30 Muu taito					
	Aloitteen ottaminen	31 Kykenen etsimään mahdollisuuksia sekä tekemään lyhytaikaisia toimenpiteitä muutoksen stimuloimiseksi					
		32 Kykenen olemaan aloitteellinen perheen ja instituutioiden, naapuruston sekä paikallisten asioiden välille nousevien kiinnostuksenkohteiden	0	1	2	3	4

		33 Muu taito					
	Stressin kanssa selviäminen	34 Kykenen toimimaan rakentavasti stressin kanssa					
		35 Kykenen auttamaan muita toimimaan stressin kanssa rakentavasti					
		36 Muu taito					
	Tietoisuus eri arvoista ja kunnioitus niitä kohtaan	37 Olen tietoinen omista arvoistani ja avoin ihmisten valitessa itselleen erilaisia arvoja					
		38 Olen tietoinen omasta kulttuuristani ja kykenen arvostamaan muita kulttuureita					
		39 Muu taito.....					

Osa 2: Mietekansio

Mietekansiossa sinua pyydetään keskustelemaan yksityiskohtaisesti siitä, mitkä yllämainitussa listassa esiintyvistä kyvyistä ovat omasta mielestäsi heikkouksiasi ja mitkä vahvuuksiasi. Kansio on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa sinua pyydetään lyhyesti keskustelemaan erityiskyvyistä (kolumni 3) suhteessa vahvistumiseen ja tapaa kehittyä. Toisessa osiossa pyydämme yksityiskohtaista kuvausta muutamasta kyvystä.

2.1 Analyysi vahvuuksista ja heikouksista: Suhteet lasten kanssa sekä lasten kouluttaminen ja hoitaminen

*Käy läpi kelpoisuudet osiossa 1.1.1 *Suhteet lasten kanssa sekä lasten opettaminen ja hoitaminen* ja kerro omin sanoin, missä omasta mielestäsi olet jo hyvä ja millä tavalla haluat vielä kehittyä. Kerro yksityiskohtaisesti ajatuksistasi.

Kelpoisuus

taso

Kuvaus

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.1 Analyysi vahvuuksista ja heikkouksista: Parisuhteet ja kumppanin huolenpito

*Käy läpi kelpoisuudet osiossa 1.1.2 *Parisuhteet ja kumppanin huolenpito* ja kerro omin sanoin, missä omasta mielestäsi olet jo hyvä ja millä tavalla haluat vielä kehittyä. Kerro yksityiskohtaisesti ajatuksistasi.

2.3 Analyysi vahvuuksista ja heikkouksista: Suhde vanhempiin sukulaisiin ja heidän hoitaminen

*Käy läpi kelpoisuudet osiossa 1.1.3 *Suhde vanhempiin sukulaisiin ja heidän hoitaminen* ja kerro omin sanoin, missä omasta mielestäsi olet jo hyvä ja millä tavalla haluat vielä kehittyä. Kerro yksityiskohtaisesti ajatuksistasi.

2.4. Analyysi vahvuuksista ja heikkouksista: Kotitalouden hallinta ja sosiaaliturva

*Käy läpi kelpoisuudet osiossa 1.2 *Kotitalouden hallinta ja sosiaaliturva* ja kerro omin sanoin, missä omasta mielestäsi olet jo hyvä ja millä tavalla haluat vielä kehittyä. Kerro yksityiskohtaisesti ajatuksistasi.

Kelpoisuus

taso

Kuvaus

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.5. Analyysi vahvuuksista ja heikkouksista: Kelpoisuuden yleiset alueet

*Käy läpi kelpoisuudet osiossa 2.1 *Kelpoisuuden yleiset alueet* ja kerro omin sanoin, missä omasta mielestäsi olet jo hyvä ja millä tavalla haluat vielä kehittyä. Kerro yksityiskohtaisesti ajatuksistasi.

Osa 3: Todistuskappaleita perhe-elämään liittyvistä elämäkokemuksista

Kokoa todisteita, jotka ovat asiaankuuluvia niihin kelpoisuuksiin nähden, joita haluat kuvata. Nämä todistuskappaleet voivat olla liittyneitä suoraan perhe-elämää koskeviin kelpoisuuksiin tai perhekelpoisuuksiin, jotka ovat kehittyneet ammattielämässä.

Sinun on hyvä tiedostaa 'Käyttäjänoppaassa' kuvatut laatuerot ja arvioimiskriteerit.

Esimerkiksi: Neuvontakeskuksen virallinen ja allekirjoitettu asiakirja, joka osoittaa että olet ottanut yhteyttä etsiäksesi apua vammaiselle lapselle, antaa portfolioon paljon enemmän todistusaineistoa kuin ystävältä saatu kirje.

Esimerkkejä:

- Downin oireyhtymästä kärsivän lapsen hoidossa : todistus, joka osoittaa kirjautumisesta kouluun, jolla on erityinen ohjelma juuri näitä lapsia varten

- Todistus, joka osoittaa sinun osallistuneen oppimisvaikeuksista kertovaan tiedotustilaisuuteen

- Työtodistus adoptiokeskuksesta

Osoitathan selvästi, mitä kelpoisuutta tuet todistuskappaleella.

Osa 4: Esimerkkitapauksia

1. Kaksi tapausta perhe-elämästä

1.1. Kehitysvammaisen lapsen hoitaminen

Mária on 30-vuotias yksinhuoltajaäiti, jolla on kuuden vuoden ikäinen vaikeasti kehitysvammaisen lapsi. Syntyessään Jurko kärsi osittaisesta lapsuudenajan CP-vammasta ja hän joutuu käyttämään pyörätuolia. Pojan henkinen kehitys on hyvä ja hänen älykkyyttään voidaan pitää samalla tasolla esikoululaisen kanssa.

Pedagogin, psykologin, lastenlääkärin ja neurologin mielipiteiden mukaan Jurko on kykenevä aloittamaan ensimmäisen luokan peruskoulussa.

Tällä hetkellä Mária saa lapsilisää sekä rahallista avustusta lapsen sosiaalisen hoidon tukemiseen. Hänen rahatilanteensa ei kuitenkaan ole häävi. Äitinsä kanssa Jurko viettää parantolassa päivittäin kahdesta kolmeen tuntiin saadakseen kuntoutusta.

Tämän vuoksi Márian on vaikeaa löytää itselleen edes osa-aikatyötä, sillä hänen kaikki päivänsä kuluvat vammaisen lapsen hoidossa. Márian on hyvin vaikeaa parantaa taloudellista tilannettaan.

Äidillä on harkittavanaan kaksi vaihtoehtoa: lapsen laittaminen normaaliin kouluun (joka on myös spesialistien mielipide) tai lapsen sijoittaminen erikoiskouluun, jossa pystytään tarjoamaan täysi päivähoito sopeutettuna pojan kehitysvammaan.

Toisaalta, äiti on myös tietoinen tavallisen koulun tarjoamista mahdollisuuksista.

Sopeutuminen vertaistensa joukkoon mahdollistaa pojalle paremman sosiaalisen kehityksen sekä edesauttaa pojan persoonan kehitystä. Toisaalta, äiti myös pelkää, että luokkatoverit eivät välttämättä tule hyväksymään Jurkoa joukkoonsa ja täten Jurko saattaa joutua kohtaamaan kouluelämään liittyviä ikäviä tuntemuksia.

Kysymys:

Miten toimisit Márian tilanteessa pojan kehitysvammasta johtuvien tarpeiden suhteen? Perustele eri vaihtoehdot ongelmien ratkaisemiseksi.

1.2. Rahakysymykset

Olet isä tai äiti kolmelle lapselle, iältään 17, 15 ja 10 vuotta. Vanhin lapsista, Charles, oli aina vastuuntuntoinen oppilas koulussa ja oli kotona avuksi kotitöissä. Nyt hän on muuttanut omilleen aloittaakseen opintonsa korkeampaa tutkintoa varten. Huomaat hänen kuitenkin käyttävän enemmän rahaa kuin mitä siirrät hänen tililleen. Poika syö säännöllisesti ulkona ja hänellä on uusi tyttöystävä miltein joka viikko.

Kysymys:

Oletko huolissasi mistä poika rahansa hankkii? Miten sinä toimisit tässä tilanteessa?

2. Kaksi tapausta sijoitettuna ammatilliseen kontekstiin

2.1. ”Kapinoivan” lapsen ja hänen perheensä neuvonta

Toimit neuvoo-antavana opettajana koulussa, joka on tarkoitettu 6-12 vuotialle. Michael on uusi oppilas viidennellä luokalla. Jo muutaman koulupäivän jälkeen on selvää, että Michael on riehakas. Hänen on vaikeaa hyväksyä sääntöjä ja panostaa riittävästi koulunkäyntiin. Kiukkukohtaukset, jotka poika sai juteltuaan opettajansa kanssa, ajavat opettajan kysymään sinulta neuvoo. Michaelin kertoman perusteella olet siinä uskossa, että Michael ei pidä vanhemmistaan eikä heidän tavastaan elää. Poika on vihainen heille eikä tahdo viettää aikaa kotonaan. Unenpuutteen seurauksena hän on myös erittäin väsynyt. Lounasaikaan poika on yksin kotona ja joutuu täten valmistamaan ateriansa itse. Koulupäivän päätyttyä Michael palaa aina tyhjän taloon. Suurimman osan ajastaan hän viettää kaduilla ja laiminlyö samalla kotitehtävänsä. Ensimmäinen keskustelu äidin kanssa todistaa, että perheestä puuttuvat säännöt ja perusrakenne. Äidin elämässä ei ylipäätään ole paljoakaan rakennetta tai johdonmukaisuutta. Isä puolestaan asuu toisen naisen kanssa ja äidin kertoman mukaan on hyvin välinpitämätön poikaansa kohtaan.

Kysymys:

Mitä sinun mielestäsi voidaan tehdä Michelin ja hänen perheensä tilanteen parantamiseksi? Anna neuvoo-antavan opettajan ominaisuudessa käytännöllisiä esimerkkejä tilanteen parantamiseksi, toimimisessa Michaelin suhteen sekä toimimisessa vanhempien suhteen.

2.2. Lesket kohtaavat hoitolassa

Herra Klein on 73-vuotias vanha mies ilman jälkikasvua. Häiriintyneen verenkierron takia hänen molemmat jalat jouduttiin amputiomaan noin 10 vuotta sitten. Terveystilastaan huolimatta Klein halusi asua omassa kodissaan niin pitkään kuin mahdollista. Mahdollisuus soittaa pianoa kotonaan (mitä hän on tehnyt jo pienestä pitäen) on hänelle erittäin tärkeää. Lisäksi, tuttu ympäristö, kuulumisten vaihtaminen naapureiden kanssa ja puhelinkeskustelut entisten kolleegoiden kanssa ovat asioita, joista hän ei halua luopua. Rouva Klein oli aina sitä vastaan, että hänen miehensä vietäisiin hoitolaan ja hän hoitikin miestänsä itse parhaansa mukaan. Rouva kuitenkin kuoli yhdeksän kuukautta sitten.

Rouva Kleinin menehtymisen jälkeen, Herra Klein teki raskaan päätöksen muutostaan vanhainkotiin, mutta vaihe juuri ennen muuttoa sai herra Kleinin tuntemaan syyllisyyttä. Myös ensimmäinen päivä uudessa kodissa oli vaikea. Tämä johtui kivusta hänen olemattomissa jaloissaan. Muutos elintottumuksissa sai herra Kleinin tilapäisesti vetäytymään itseensä, mutta stimuloiva ympäristö ja uudet rutiinit helpottivat sopeutumista.

Kuukausi sitten Herra Klein tutustui Rouva Kaiseriin, leskeen, joka asui samassa hoitolaitoksessa. Rouva Kaiser on 69-vuotias, ylipainoinen ja masennuksesta kärsivä, mutta häntä lääkitään hyvin. Molemmat viettivät aikaansa laulaen ja musiikkia tehden sekä säännöllisesti tavaten esim. musiikki-illoissa tai kahvihetkillä. He ovat kiinnostuneita toisistaan ja kaipaavat toistensa läheisyyttä. Herra Klein yrittää kuitenkin välttää tuntemasta kiintymystä, sillä hän on tietoinen intiimin suhteen mukanaan tuomista ongelmista hoitolaitoksessa eletäessä.

Kysymys:

Työskentelet vanhusten hoitajana. Mitä mielestäsi voidaan tehdä Herra Kleinin tilanteen parantamiseksi, kun pidetään mielessä hänen tilanteensa (ystävyyssuhteet, elämänarvo, invaliditeetti, kumppanuus ja seksuaalisuus)? Anna konkreettisia esimerkkejä, joilla parantaa tilannetta.